

Національний
університет оборони
України імені Івана
Черняхівського

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Психологія командної роботи офіцера-лідера»

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий), PhD
Спеціальність	053 Психологія
Статус дисципліни	Вибіркова, реалізується у циклі вибіркової компоненти в розділі оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями
Мова викладання	Українська
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS/90 год. (Л – 8 год., ГЗ – 14 год., С – 8 год., ДЗ – 2 год., СР – 58 год.)
Курс/півріччя	1 курс (2 курс)
Лінк на дисципліну	https://adl.mil.gov.ua/course/view.php?id=1353#section-36
Оригінальність дисципліни	Передбачає оволодіння майбутніми докторами філософії знаннями щодо змісту, методології, методики і методів наукового пізнання та практичного дослідження проблематики командної роботи офіцера лідера, як предмету наукової психології.
Ключові слова	Лідер, групова динаміка, командна робота, командоутворення, team skills, teambuilding, комунікація, мотивація, корпоративна культура, організаційна взаємодія, конфлікт.
Викладач	Алещенко Віктор Іванович доктор психологічних наук, професор професор кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ (сил) гуманітарного інституту Сторінка в Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=1EphyNYAAAAJ&hl=uk Наукові та навчально-методичні праці за тематикою дисципліни.: 2 підручники, 10 статей, 6 тез. Підвищення кваліфікації: з 10.01 по 04.02.2020 року підвищення кваліфікації у центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського на курсах підвищення кваліфікації науково-педагогічних та наукових працівників з питань освітньої діяльності, 216 годин (СПК№ 07834530/0075-20) Контактні дані: тел. 067 409 57 59,

	e-mail: avi1953@ukr.net кафедра морально-психологічного забезпечення діяльності військ (сил), ауд. 1/245
Чому дисципліна для мене є важливою/корисною/актуальною?	Логіка і структура курсу “Психологія командної роботи офіцера-лідера” і передбачені цією програмою методи його вивчення дозволяють розвинути методологічні і дослідницькі види компетентності, які необхідні докторам філософії для наукової діяльності щодо проблематики командної роботи офіцера-лідера, як предмету наукової психології.
Які знання я отримаю?	Знання теоретико-методологічних основ у галузі дослідження психології діяльності в особливих умовах, як предмету наукової психології.
Які вміння я розвину?	Вміння застосовувати основні види наукового аналізу, добирати й корегувати систему методів, оформлювати і презентувати власні наукові здобутки відповідно до чинних вимог у галузі дослідження психології, як предмету наукової психології.
Що мене очікує?	Активна навчально-пізнавальна діяльність, інтерактивна комунікація під час аудиторних занять, самоосвітня підготовка за визначеними викладачем завданнями, розроблення навчально-методичного проєкту за актуальною проблематикою сучасного викладання у вищій військовій школі, вивчення передового досвіду викладання у вищих військових навчальних закладах
Якого результату я досягну?	Сформованість методичної компетентності, поглиблення дослідницької, пізнавальної, самоосвітньої компетентностей.
Де я зможу застосувати отримані знання та вміння?	У процесі виконання дисертаційного дослідження доктора філософії; Під час педагогічної (наукової) практики; У подальшій науково-педагогічній (науковій) діяльності у ВВНЗ.
Зміст навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Психологічні основи командної роботи офіцера-лідера.</p> <p>Тема 1. Заняття 1. Сутність керівництва та лідерства. Лідерство у військовій сфері.</p> <p>Тема 1. Заняття 2. Психологічні особливості управлінської діяльності офіцера-лідера.</p> <p>Тема 1. Заняття 3. Характерні особливості командної роботи офіцера-лідера.</p> <p>Тема 1. Заняття 4. Психологічні особливості командної роботи офіцера-лідера.</p> <p>Тема 2. Військовий колектив як команда та основні напрямки його формування як об’єкта управління.</p> <p>Тема 2. Заняття 1. Управління колективом як психологічна проблема.</p> <p>Тема 2. Заняття 2. Соціально-психологічна структура колективу та його основні психологічні характеристики.</p> <p>Тема 2. Заняття 3. Створення відносин співпраці між військовослужбовцями та порядок формування військового колективу.</p> <p>Тема 2. Заняття 4. Роль лідера у формуванні та згуртуванні військового підрозділу.</p>

	<p>Тема 3. Стиль лідерства в управлінській діяльності</p> <p>Тема 3. Заняття 1. Роль стилю лідерства у забезпеченні успішної діяльності команди.</p> <p>Тема 3. Заняття 2. Психологічні механізми формування стилю лідерства та його використання в умовах військової діяльності.</p> <p>Тема 3. Заняття 3. Військовий лідер та робота з кадрами.</p> <p>Тема 3. Заняття 4. Удосконалювання стилю керівництва офіцерського складу.</p> <p>Тема 4. Основні психологічні умови успішної управлінської діяльності.</p> <p>Тема 4. Заняття 1. Поведінка військового керівника в управлінському циклі.</p> <p>Тема 4. Заняття 2. Конфлікти в команді.</p> <p>Тема 4. Заняття 3. Психологічні особливості організаційної культури.</p> <p>Диференційований залік.</p>
<p>Інформаційні джерела</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алещенко В.І. Військово-соціальне управління: теорія і практика : підручник / В.І. Алещенко. – К. : НУОУ ім.Івана Черняхівського, 2019. — 284 с. 2. Алещенко В.І. Психолого-педагогічний зміст процесу формування авторитету офіцерів Збройних Сил України. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні та психологічні науки. [гол.ред. О.В.Діденко]. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2015. - № 1(74). – с. 333-347 3. Антоніо Менегетті. Психологія лідера / Антоніо Менегетті. – ТЕРРАВИВА ІНВЕСТ. – Вид-во 1-е, 2018. – 282 с. 4. Андрушків, Б. М. Корпоративне управління [Текст] : навч. посіб. / Б. М.Андрушків, С. П. Черничинець. — К. : Кондор, 2011. — 528 с. 5. Брич В.Я. Психологія управління: навч. посібник / В.Я. Брич, М.М. Корман. – Київ: Кондор, 2013. – 384 с. 6. Василенко В.А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: навч. посібник/ В.А. Василенко. – Київ: ЦУЛ, 2013. – 420 с. 7. Військова психологія та лідерство в Україні: проблеми та виклики впродовж циклу розгортання бойових дій. /Навчальний посібник. – Захист Патріотів. – 2018. – 263 с. 8. Власова О. І. Соціальна психологія організацій та управління [Текст]: підручник / О. І. Власова, Ю. В. Никоненко. – К. : ЦУЛ, 2010. – 398 с. 9. Горностай П. П. Психологія малих груп: структура, динаміка, ідентичність // Педагогічна і психологічна наука в Україні. – Т. 2. – Психологія, вікова фізіологія та дефектологія. – К.: Педагог. Думка, 2012. – С. 115-125. [Електронний ресурс]. — Режимдоступу: http://gorn.kiev.ua/publ77.htm 10. Зоран Комар. Психічна стійкість воїна. К.: CoreIntegra 2017. – 184 с. Концепція “Командування на досягнення кінцевої мети” (MISSIONCOMMAND) : Навчальний посібник. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2015. – 212 с. 11. Концепція лідерства за стандартами армій країн НАТО (Conception of leadership in accordance with the armies standards of

NATO countries) : навчальний посібник. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. – 252 с.

12. Корпоративне управління: сучасні світові тенденції розвитку та проблеми впровадження в Україні [Текст] : збірник матеріалів І Всеукраїнської наукової конференції студ. та молодих вчених, 9-10 листопада 2011 р. / Ред. кол.: З.Є. Шершньова, С.М. Соболев, О.М. Мозговий та ін. — К. : КНЕУ, 2011. — 83 с.

13. Кринець Л. В. Філософія влади та управління науково-освітнім простором: монографія / Людмила Володимирівна Кринець – К.: Золоті ворота, 2016. – 410 с.

14. Мармаза О.І. Основи теорії менеджменту / О. І. Мармаза. – Х.: ТОВ «Планета-принт», 2015. – 139 с.

15. Організаційна поведінка лідера / Д.Гелрігел, Дж.В. Слокум, Р.В. Вудмен, Н.С.Бренінг / К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2014. – 726 с.

16. Охорона психічного здоров'я в умовах війни / пер. з англ. Тетяна Семигіна, Ірина Павленко, Євгенія Овсяннікова [та ін.]. – К. : Наш формат, 2017. – 1068 с.

17. Платонов Ю. П. Путь к лидерству / Ю. П. Платонов. – СПб. : Речь, 2006. – 348 с.

18. Про інновації. 10 найкращих статей з HarvardBusinessReview ; Пер. з англ. Л. Лебеденко. – К. : Вид. група КМ-БуКС, 2018. – 214 с.

19. Про лідерство. 10 найкращих статей з HarvardBusinessReview ; Пер. з англ. О. Лобастової. – К. : Вид. група КМ-БуКС, 2018. – 216 с.

20. Про управління персоналом. 10 найкращих статей з HarvardBusinessReview ; Пер. з англ. Л. Лебеденко. – К. : Вид. група КМ-БуКС, 2018. – 256 с.

21. Про стратегічне лідерство. 10 найкращих статей з HarvardBusinessReview ; Пер. з англ. О. Лобастової. – К. : Вид. група КМ-БуКС, 2018. – 233 с.

22. Про управління командою. 10 найкращих статей з HarvardBusinessReview; Пер. з англ. Л. Лебеденко. – К. : Вид. група КМ-БуКС, 2018. – 209 с.

23. Психологія управління [Текст] : навч. посіб. / Д. І. Дзвінчук, Н. Г. Діденко, О. К. Любчук, В. І. Малімон ; За заг. ред. Д.І. Дзвінчука. — К. : ТОВ "СІК ГРУПІ УКРАЇНА", 2013. — 293 с.

24. Психологічна підготовка офіцерів НАТО /Навчальний посібник. – Захист Патріотів. – 2018. – 162 с.

25. Рубинштейн С. Л. Очердные задачи психологического исследования мышления / С. Л. Рубинштейн // Исследования мышления в советской психологии : сборник статей / [отв. ред. Е. В. Шорохова] / С. Л. Рубинштейн. – М. : Наука, 1966. – 320 с.

26. Руденский Е.В. Факторы групповой динамики // Psyera [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://psyera.ru/5322/factory-grupovoy-dinamiki>

27. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера: навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 192 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/311-lderstvo-ta-stilroboti-menedjera-skbtska-l.html>

28. Смирнов Б.А., Долгополова Е.В. Психологія діяльності в екстремальних ситуаціях / Б.А. Смирнов, Е.В. Долгополова. - Харків.: Вид-во Гуманітарний Центр, 2007. - 276 с.
29. Стів Харві. Діяти як переможець, думати як переможець / Стів Харві.-К.: Вид. група КМ-БуКС, 2017. – 252 с.
30. Стратегічний менеджмент / Мізюк Б.М., Гучкова І.І., І.В. Артищук. – Магнолія, 2006. – 236 с.
31. Трофімов Ю. Л. Психологія : підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін. ; за ред. Ю. Л. Трофімова. – К. : Либідь, 1999. – 386 с.
32. Хоронжий А.Г. Соціальне управління: Курс лекцій: Навчальний посібник. – Львів. Магнолія 2006, 2010. – 290 с.
33. Цюрупа М.В. Військова еліта в структурі правлячого класу / Цюрупа М.В. // Політичний менеджмент. – 2014. – С. 127-140.
34. Щокін Г.В.. Закони соціального розвитку і управління / Г. В. Щокін; Міжрегіональна академія управління персоналом. - К. : МАУП, 2006. - 192 с.
35. Army Leader Development Strategy [електронний ресурс].– Режим доступу: <http://data.cape.army.mil/web/character-development-project/repository/alds-2013.pdf>.
36. Army Leadership: Doctrine and the New FM 22 -100 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.armystudyguide.com/content/army_board_study_guides/leadership/army-leadership-doctrine-.shtml . – Назва з екрана.
37. Army Doctrine Reference Publication No 6-22 (FM 6-22). Army Leadership. Headquarters. Department of the Army, Washington, DC, 10 September, 2015
38. Army Doctrine Publication 6-22. Army Leadership. Headquarters. Department of the Army, August 2012
39. Bass B. Stogdill's handbook of leadership / B. Bass. – N.Y., 1981.
40. Bennis W. On becoming a leader / W.Bennis. – N.Y., 1989/1994.
41. Bennis W. Where have all the leaders gone / W. Bennis // Contemporary Issues in Leadership. – Boulder, Colo, 1984.
42. Cammaert P. C.(2006). “Stress and Psychological Support in Modern Military Operations: A Military Leader’s Perspective” Paper presented at the NATO RTO HFM-134 Symposium “Human Dimensions of Operations: Military Leaders’ Strategies for Addressing Stress and Psychological Support”, Brussels, Belgium 24-26 April 2006
43. Castro, C. A, Hoge, C. W. & Cox, A. L. (2006). Battlemind Training: Building Soldier Resiliency. Paper presented at the NATO RTO HFM-134 Symposium “Human Dimensions of Operations: Military Leaders’ Strategies for Addressing Stress and Psychological Support”, Brussels, Belgium.
44. Castro, C. A., Adler, A. B., McGurk, D. & Thomas, J. L. (2006). Leader Actions to Enhance Soldier Resiliency in Combat. Paper presented at the NATO RTO HFM-134 Symposium “Human Dimensions of Operations: Military Leaders’ Strategies for Addressing Stress and Psychological Support”, Brussels, Belgium.
45. Cotton, A. J. (2006). Technical evaluator report for NATO RTO HFM-134 Symposium, “Human Dimensions of Operations: Military Leaders’ Strategies

	<p>46. for Addressing Stress and Psychological Support”, Brussels, Belgium 24-26 April 2006.12 Ibid.</p> <p>47. DePree M. Leadership jazz: the art of conducting business through leadership, followship, teamwork, touch, voice / M. DePree. – N.Y., 1993.</p> <p>48. Field Manual No 6-22. Leader Development. Headquarters. Department of the Army. Washington, DC, June 2015</p> <p>49. Rousseau, D.M. (1995). Psychological Contracts in Organizations. Thousand Oaks: Sage Publications</p> <p>50. Wiens, T.W., & Boss, P. (2006). Maintaining family resiliency before, during, and after military separation. In C.A. Castro, A.B. Adler, and T.W. Britt (Eds.). Military Life: The Psychology of Serving in Peace and Combat. Volume III: The Military Family (pp. 30-33). Praeger Security International: Westport, CT.</p> <p>51. O’Toole J. Leading change: the argument for values-based leadership / J. O’Toole. – N.Y., 1996.</p> <p>52. STANAG 2565 MEDSTD (Редакція 1) Психологічні поради для лідерів під час виконання бойових дій.</p>
<p>«Правила гри»</p>	<p>Взаємоповага, взаємодовіра і співпраця, позитивне ставлення до взаємонавчання; академічна доброчесність, дисциплінованість, контактність і оперативність зворотного зв’язку; відкритість і прозорість, об’єктивність в оцінюванні та самооцінюванні; обов’язкове покарання за будь-які прояви академічної недоброчесності (перескладання, повторний курс)</p>
<p>Додатково</p>	<p>Детальнішу інформацію про “Психологія командної роботи офіцера-лідера” наведено в робочій програмі навчальної дисципліни</p>